

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič do Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Združitev mornaric Amerike, Anglije in Francije

Briandov predlog za jamstvo miru na morju — Razburjenje med Italijani, ki se boje za svoj prestiž v Sredozemskem morju

London, 23. januarja. Včerajšnji dan so izkoristile delegacije, ki se udeležujejo londonske razorožitvene konferen-
ce, za medsebojno informiranje o stališču posameznih držav. Že ti neofici-
jni razgovori so pokazali, da tvorijo vpra-
šanje pomorske razorožitve kljub vsem
dolgotrajnim pripravam in konferen-
cam, ki so se o tem vprašanju že vr-
šile, še vedno zelo trd oreh in optimi-
stično glede na uspeh londonske konfe-
rence je zelo pojenjal. Stališča posa-
meznih držav si tako nasprotujejo, da ni
skoraj nobenega upanja za kompromis.
Vsak hip se pojavljajo novi predlogi in
nove zahteve.

Malo senzacija je izzval neoficielni
predlog francoskega zunanjega ministra
Brianda, ki ga je sprožil sredi po vče-
rajšnjih razgovorih z ameriško, angle-
ško, italijansko in japonsko delegacijo.
Briand se je pri teh razgovorih mogel
prepričati, da niti Amerika niti Anglija

nista naklonjena njegovemu predlogu
za oživanje prelivskega in sredozem-
skega pomorskega pakta, ki naj bi
ustalil razmerje med posameznimi mor-
naricami in zadržal mir v teh vodah.
Glede na to je Briand opustil svojo pr-
votno taktiko, ki je temeljila v glavnem
na panevropski ideji, ter se odločil za
nov predlog, ki gre za tem, da bi se
ameriška, angleška in francoska mor-
narica združile po gotovem ključu v
celoto, ki naj bi kot skupna pomorska
velesila jamčila za red in mir na mor-
ju. Ta formulacija naj bi se vezala na
Kelloggov pakt tako, da bi ta združena
mornarica nastopila v vsakem primeru
kršenja Kelloggovega pakta. S tako re-
šitvijo pomor. vprašanja bi se avto-
matično ustavilo tekmovanje v oboro-
ževanju in mornarice posameznih držav
bi se lahko reducirale v tako znatni
meri, da bi povzročile nastopila občutna
razbremenitev državnih financ. Ana-

logno s tem bi bile tudi druge države
ne glede na to, ali so zastopane na lon-
donski razorožitveni konferenci ali ne,
prisiljene, da ustavijo nadaljnje pomor-
sko oboroževanje.

Predlog Brianda je bil v poznih ve-
černih urah predmet živahnih razprav
v vseh krogih razorožitvene konfe-
rence. Dočim sta Amerika in Anglija volji
ni razpravljati na tej podlagi, je opa-
žati v italijanskih krogih nemalo raz-
burjenje. Italijanski delegat izražal
bojazn, da je ta predlog Brianda na-
poren direktno proti Italiji, ker bi gro-
zila Italiji nevarna blokada v pri-
meru, da bi se zapletla s katerokoli sre-
dozemsko državo v oboroženem konfliktu.
Podoba pa je, da bo imel predlog Bri-
anda za posledico, da se bodo ešila
najprej varnostna vprašanja in da se
bo šele na to razpravljalo o tehnični
strani razorožitve.

Kriza v bolgarski vladi

Demisijska dva ministra — Povratek Bufova in Molova

Sofija, 23. januarja. Včerajšnje »Utroc
poročila, da sta ministra Bogosovski in Naj-
danov podala danes ostavko. Oba sta
vztrajala na zahtevi, naj se ostavka sprej-
me, preden se vrne ministra Bufova in
Molova iz inozemstva. Na prošnjo mini-
strskega predsednika Ljapčeva pa sta končno
pristala na to, da ostaneta v vladi do po-
vratka kralja Borisa, čigar prihod se pričakuje
vsak dan.

Cankov je imel včeraj posvetovanja s
svojimi prijatelji, na katerih se je sklepalo,
kakšno stališče naj zavzame njegova sku-
pina povodom reševanja vladne krize. Sku-
pina Cankova, ki šteje okoli 50 poslancev,
zahteva zase notranje ministrstvo, priprav-
ljena pa je pristati na to, da ostane Ljap-

čev še nadalje predsednik vlade. Kot bo-
doči minister notranjih zadev se omenja
profesor Stajnov. Na drugi strani pa sku-
pina okoli Ljapčeva, ki šteje 70 članov, ab-
solutno insistira na tem, naj ostane Ljapčev
tudi notranji minister.

Dunaj, 23. januarja. Iz Haaga sta vče-
raj prispela semkaj bolgarski zunanji mi-
nister Bufova in finančni minister Molova.
Ministra sta nadaljevala svojo pot v Sofi-
jo, kjer je njuna navzočnost zaradi re-
konstrukcije Ljapčeve vlade potrebna. Iz
Ljapčevega kabineta sta izstopila že dva
ministra, opozicijski krogi pa trdijo,
da ne bo ostalo samo pri demisiji teh
dveh ministrov.

Komunistična propaganda v Angliji

Sporočilo vodstva tretje internacionale v angleškem komunističnem listu — Rusija kršila svoje obveznosti glede na komunistično propa-
gando

London, 23. januarja. Angleški komu-
niisti list v Londonu je v svoji prvi šte-
vilki objavil sporočilo predsedstva tretje
internacionale, ki je povzročilo v angle-
ških političnih krogih veliko razburjenje.
V sporočilu poudarja predsedstvo tretje
internacionale, da je novi komunistični list
v Londonu novo in močno orodje an-
gleškega proletariata v boju proti kapita-
lizmu in socialističnemu fašizmu delavske
vlade. Sporočilo zaključuje, da bo list
točka, okoli katere se bo koncentriral boj
proti angleški delavski vladi, proti anti-
sovjetskim intrigam, kolonialnim brutal-
nostim in proti pripravam za novo impe-
rijalistično vojno.

Angleški politični krogi smatrajo, da je
sovjetska Rusija s poslanico predsedstva
tretje internacionale novo ustanovljenemu
komunističnemu listu v Londonu kršila
slovesno obljubo, ki jo je dala glede na
propagando ob priliki obnove diplomatskih
odnosov z Anglijo, in s tem ponovno do-
kazala, da ji ni za resno zblizanje med
Rusijo in Anglijo. Ta najnovejši afront
tretje internacionale proti angleški delav-
ski vladi smatrajo konzervativni krogi za
jasen dokaz, da je Rusija slej ko prej so-
vražna Angliji in da je njen cilj razbiti in
uničiti britski imperij. Tudi v liberalnih

krogih je napravila poslanica predsedstva
tretje internacionale izredno mogočno vtis,
tem bolj, ker je ravno liberalna stranka s
svojim koncilijantnim stališčem omogočila
obnovo diplomatskih odnosov med Ru-
sijo in Anglijo.

O tej zadevi se je vršila sredi v spod-
nji zbornici debata, v kateri je bilo po-
stavljenih vlad več interpelacij o zbliz-
šanju odnosov med Rusijo in Anglijo
glede na propagando tretje internacionale.
Angleški zunanji minister Henderson je
odgovoril, da je sporočilo sovjetskemu po-
slanku, da bi slični dogodki lahko prepre-
čili zblizanje političnih odnosov med
Anglijo in Rusijo in ogražali srceen potek
pogajanj, ki naj razčistijo razmere med
Rusijo in Anglijo.

London, 23. januarja. Zunanji mi-
nister Henderson je na včerajšnji seji
spodnje zbornice izjavil v imenu vlad-
e, da je vložila angleška vlada v
Moskvi oster protest zaradi navede-
ne poslanice komunistične internaci-
jone, ki predstavlja težko kršitev
sporazuma med Anglijo in sovjetsko
Rusijo, po katerem se je sovjetska
vlada obvezala, da bo opustila na
ozemlju angleškega imperija komuni-
stično propagando.

Dr. Marinković o vzhodnih reparacijah

Najtežavnejša vprašanja so bila rešena v Haagu, v Parizu pa se bo
prihodnji mesec rešilo tudi madžarsko vprašanje

Beograd, 23. jan. »Politika« objavlja
naslednjo izjavo zunanjega ministra dr.
Marinkovića, ki jo je dal njenemu poro-
čevalcu.

Odhajajoč v Haag smo želeli, da bi se
na haški konferenci likvidirala vsa vpra-
šanja, ki so obstojala med državami upni-
cami in med dolžniki, za nas predvsem z
Avstrijo, Bolgarijo in Madžarsko. Hoteli
smo likvidirati preteklost, likvidirati
mnogostevilnih vprašanj finančne prirode,
ki jih je izzvala svetovna vojna s svojimi
posledicami. Jasno je, da to ni bilo samo
naš interes, marveč je splošni evropski in-
teres, interes vsega sveta. To bi brez dvo-
ma v veliki meri olajšalo konsolidacijo
razmer v srednji Evropi in na Balkanu.
Glede na Bolgarijo in Avstrijo je bilo to
tudi doseženo. Ni pa naša krivda, če ni
bil dosežen popoln sporazum tudi z Ma-
džarsko. Prepričan pa sem tudi še sedaj,
da bi bilo v madžarskem interesu, v in-
teresu vsega madžarskega naroda, če bi se
bila dosegla rešitev na tej podlagi. Ma-
džarska delegacija je to dosledno odkla-
njala. Zato je tudi dosežen samo polovi-
čen uspeh. Ker ni bilo mogoče doseči re-
šitve, ki bi bila s političnega stališča v
splošnem evropskem interesu in v interesu
miru najbolj idealna, smo se morali zado-
voljiti s tem, da smo dosegli rešitev, ki
zadovoljuje naše finančne interese in na-
še upravičene pretenzije. Priporočam pa
moram, da bi bila rešitev, ki smo jo pred-
lagali mi, za Madžarsko s finančnega sta-
lišča prav tako povoljna, kakor je povolj-
na rešitev za Avstrijo in nedvomno mno-
go bolj povoljna, kakor jo je dosegla Bol-
garija. Madžarska bi se s tako rešitvijo
lahko zadovoljila, ker je nedvomno boga-
tejša od Bolgarije. V prepričanju, da se
bo pri nadaljnjih pogajanjih v Parizu naša
rešitev v okviru haških sporazumov tudi
za vsa z Madžarsko še ne rešena vpraša-
nja, smo s finančnim učinkom haškega

sporazuma sicer lahko zadovoljni, gotovo
pa je, da so lahko zadovoljni tudi madžar-
ski veleposelniki. Ostala pa je še vedno
cela vrsta sporov in procesov, ki bi jih
Madžarska s primernim sporazumom la-
hko prihranila sebi, nam. Češkoslovaški in
Rumuniji, kar bi bilo v interesu Madžar-
ske in v interesu evropskega miru. Ti
spori bodo skoraj gotovo vplivali neugod-
no na zblizanje gospodarske in finančne
situacije v srednji Evropi.

Omeniti pa moram tudi še drugo dej-
stvo, ki ga je treba upoštevati. Kljub
vsem naporom bolgarske delegacije in
kljub žilavi propagandi bolgarske vlade,
ki je delala že več mesecev na to, da bi
dosegla v Haagu pri reševanju reparacijs-
kega problema kar najpovoljnije rezu-
late, je Bolgarija odrezala mnogo slabše
nego Avstrija in Madžarska. Mirne duše
lahko rečem, da mi nismo krivi tega re-
zultata, marveč, da si o storili vse, da bi
se ublažila krivica, storjena Bolgariji. Ves
naš trud in vsa prizadevanja bolgarske
delegacije in bolgarske vlade pa niso
mogle odstraniti nepobitnega dejstva, da
ima evropsko javno mnenje v splošnem
dvojno merilo, s katerim — po mojem
mnenju brez vsakega razloga — meri in-
terese ene in druge države in deli ene v
bližini, druge v manj važne. Tega se mo-
rajo zavedati vsi slovanski narodi in upo-
števati to dejstvo pri svojih kombinacijah.

Konferenca v Parizu, ki se bo pričela 5.
februarja in ki bo morala rešiti madžar-
sko vprašanje, ne bo imela lahkega posla.
Toda to, kar je bilo najtežavnejše, je že
rešeno v Haagu. Teren je politični ter go-
spodarsko znatno razčiščen in prepričan
sem, da se bo rezultat te nove v Haagu
ustvarjene situacije kmalu dovoljno ob-
utljal tako glede na politično konsolidacijo,
kakor glede na gospodarske razmere sre-
dne Evrope.

Bolgarski politiki o zvezah z Italijani

Skoro vsi bolgarski politiki zagovarjajo zblizanje z Italijo

Sofija, 23. januarja. AA. Bolgarski
listi priobčujejo izjave bolgarskih po-
litikov, ki so jih dali italijanskemu no-
vinarju Nurriddanu. Predstavniki »De-
mokratičnega zgovora« Cankov, Mi-
hajlov, Madžarov, Taker in Vlakov so
za lojalno in iskreno politiko z Ita-
lijo. Vodja opozicije Malinov govori o
velikem pomenu sodelovanja z Ita-
lijo, ki bo posebno važno sedaj, ko
stopa Bolgarska v novo dobo mirne
notranje preureditve. Nacionalna li-
beralca Kulev in Smirnov zagovarjata
pristranske odnose med obema državama
brez vsakih rezerv. Georgije Markov
pravi v imenu zemlioradniške
stranke, da je njihova stranka za pri-
jateljstvo z Italijo, vendar pa misli,
da Italija ne sme zlorabljati tega pri-
jateljstva v svoje pristranske namene.
Pastuhov je govoril v istem smislu.
Delavski poslanec Kosturkov pravi v

svoji izjavi, da je potrebno medseboj-
no zblizanje Italije in Bolga-ske.
Obrotnik Tabakov zagovarja tesne go-
spodarske stike in pričakuje od zbliz-
janja z Italijo velike gospodarske ko-
risti za Bolgarsko. Le komunist Ka-
radžijev je mnenja, da predstavlja se-
danji režim v Italiji veliko nevarnost
za svobodo balkanskih narodov.

Sovjetski nabori

Moskva, 23. jan. AA. V Moskvi so ob-
javljene oklici, ki pozivajo državljane, ro-
jene 1908 k naboru. Nabori se bodo začeli
10. marca t. l. Pri tem se bodo upoštevali
razni oziroma predvsem poreklo nabornikov
in njih dosežani odnosi do komunistič-
ne stranke. Komunisti bodo dodeleni po-
sebnim vojaškim enotam, dočim bodo
ostal vojaški obvezanci glede katerih ob-
stoj sum da niso pripadniki sedanjega
režima pridržani delavskim enotam sov-
jetske vojske.

Miss Jugoslavija

— Beograd, 23. januarja. Sredi je bilo
zaključeno tekmovanje za najlepšo Jugoslo-
venko, ki ga je priredilo beografsko
»Vreme«. Posebna komisija je proglasila
Beograščanko Ceco Drobniak 18 letno
hčerko vpojenega polkovnika, za Miss
Jugoslavijo. Kot častni dami sta ji pride-
ljene Dragica Bogić, hčerka gledališkega
igralca iz Beograda, in Milojka Čuković iz
Sarajeva.

Komunisti rušijo samostane

Moskva, 23. jan. M. Moskovski listi po-
ročajo, da je bil včeraj 22. januarja sloves-
no porušeni samostan sv. Simeona.
Porušenju se je udeležilo okrog 5000 mo-
skovskih komunistov. Najprej so tehnične
čete podmirale zidove in ga pogonale v
zrak, nato pa so delavci-prosvoljci od-
stranili razvaline. Vse to so filmali. Po
porušenju se je vršil na prostem velik shod
komunističnih brezbožnikov. Na mestu,
kjer je stala doslej cerkev, bo zgrajen dom
za prosveto proletarijata.

Železniška nesreča v Španiji

Pariz, 23. jan. »Journal« poroča iz Ma-
rida, da je včeraj popoldne v bližini Buente
Genile med postajama Malaga in Linarees
skočil s tira brzovlak. Lokomotiva in dva
vagona so se popolnoma razbili, trije osebni
vagoni pa so se prevrnil. 15 potnikov je
bilo smrtno nevarno ranjenih. Oblasti sumi-
jo, da gre za sabotažo, vendar pa doslej
krivcev še niso izsledile.

Velike poštné tatvine v Španiji

Madrid, 23. januarja. AA. Več zavarov-
valnih družb se je pritožilo na policijo, da
so v zadnjem času na dnevnem redu mno-
goštevilne tatvine poštne pošiljke z dra-
gocenimi vsebinami. Iz denarnih pisem so
bili ukradeni večji zavarovani denarni zne-
ski, a tatovi so se lotevali tudi pošiljk z
deklariranimi dragotinami, oglicami, bi-
seri in drugim dragim kamenjem. Škoda
znáša nad 2 miliona peset. Policija je na
podlagi te ovadbe aretirala več poštne
uradnikov, ki pa zanikajo krivdo.

Grozna letalska nesreča v Franciji

Le Havre, 23. jan. AA. Na čerch obale
severno od Dieppa so našli razvaline letala,
ki je 19. januarja odletelo iz Amiens s
4 potniki na nogometno tekmo v Le Havre.
Vsi potniki in pilot so se ubili.

Obsojeni italijanski banditi

Palermo, 23. januarja. Po trimesečni
razpravi je bil v torek zaključen veliki pro-
ces proti mafiji iz okolišč Bargerie. Obto-
ženih je bilo vsega 254 članov. 170 obto-
ženec je bilo obsojenih na ječo od 2 do 12
let, vsi skupaj na 600 let, 84 obtoženec je
bilo oproščenih, 5 pa jih je med razpravo
umrlo.

Spopadi v Berlinu

Berlin, 23. jan. AA. Včeraj je prišlo do
spopada med nacionalnimi socialisti in
komunisti. Interventirali je morala policija,
ki je vzpostavila red. Zaplenila je nekaj
orožja ter 18 demonstrantov aretirala.

Mednarodna tovarna mamil

Ženeva, 23. januarja. AA. Kitajska
predlaga, naj se ustanovi v Ženevi med-
narodna tovarna mamil, ki bi krila vse za-
konite potrebe mamil sveta. Po ustanovitvi
te tovarne naj bi se produkcija mamil
prepovedala po vsem svetu.

Nevaren vlomilec v rokah pravice

Sužak, 23. januarja. Reška varnostna
oblastva so danes izročila naši policiji zna-
čnega vlomilca Julija Premroua, ki je zlasti
zapleten v mnoga zagrebška zločinaška
podetja. Razen tega pa je Premrou tudi
v razne urade, zlasti poštne in davčne,
vdiral po vsej hrvaški pokrajini tako n-
pr. v Ogulinu. Krapi in na vse zadnje tu-
di na Reki Največja vloga je izvršil v za-
grebškem okrožnem uradu za zavarovanje
delavcev in pa v zagrebški filijali Oil Com-
pany. Tu so odnesli vlomilci za več tisoč
dinarjev gotovine. Premrouove tovaršije je
sodišče že lansko poletje obsodilo na več-
letno temnico, dočim je Premrou ušel v
inozemstvo, kjer so ga pred kratkim prišla
italijanska oblastva. Premrou bo izročen za-
grebškemu sodišču.

Vreme v dravski banovini

V Kranski gori — 13° C.

Ljubljana, 23. julija. Zmeren mraz je v
dravski banovini stalen med 10 do 12°
C. Izjemoma predstavlja danes Kranska
gora, kjer je davi temperatura prvič letos
dosegla nižje stanje — 13° C. Barome-
tersko stanje je v dravski banovini med
770 do 773 mm. Povsod v banovini oblač-
no, deloma megleno. V višinah nad 1000 m
jasno. Jutranja vremenska poročila bele-
žajo naslednje stanje:

Gorenjsko: Bohinjska Bistrica — 5,
megla, v gorah jasno, snega 5 cm; Kranjska
gora — 13° C (prvič tako nizko), obla-
čno, meg. snega 18 cm; Jesenice — 3° C, v
nižini megleno, v višini nad 1000 m jasno;
Tržič — 4° C, oblačno; Kamnik — 2° C,
oblačno in megleno; Ljubljana — 4° C, lah-
ka megla.

Štajersko: Celje — 1° C oblačno; Mari-
bor — 3° C, oblačno; Dravograd — 7° C,
oblačno; Ljutomer — 1° C, oblačno. —
Prekmurje: Murska Sobota — 2° C,
oblačno.

Dolenjska: Brežice — 2° C, oblačno;
Šent Janž na Dolenjskem — 1° C, oblačno;
Novo mesto — 1° C, oblačno, in Kočevje —
2° C, oblačno.

Notranjsko: Rakek — 3° C, oblačno.

Divji lovec obstrelil dva lovška čuvaja

Ljubljana, 23. januarja.

Med Podutikom, Kosezami in Šiško po-
vzroča že dalje časa več divjih lovec v
opodnih revirih precejšnjo škodo. Ker so
bile zlasti zadnje čase tatvine v revirju
vinskega trgovca Petra Stepiča zelo pogos-
te, so bili lovski čuvaji prav pozorni. To-
da drznost divjih lovec je brezmejna. Te
dni sta bila dva Stepičeva čuvaja v gozdu
od divjih lovec obstreljena.

Te dni je gozdni čuvaj Valentin Kopač,
rodom iz Škofje Loke, hodil po gozdu in
prisluskoval, ko je blizu kamnoloma v Pod-
utiku nenadoma počil iz goščave strel. Ko
se je Kopač presenečen ozrl, je opazil nez-
nanca, ki je s puško v roki bežal v gozd.
Kopač je naglo snel puško z rame in ustrelil
za beguncem, ki ga pa ni zadel. Neznane-
c je pobegnil.

Sele kazneje je Kopač začutil pekočo
bolečino na levi roki. Šibra mu je prebila
zilo. Napad je Kopač kasneje prijavil poli-
ciji, ki sedaj poizveduje za divjim lovecem.

Dan kasneje je slična usoda doletela tu-
di lovškega čuvaja Pavla Štreklja. Ko je
hodil po gozdu v Kosezah, ga je blizu ope-
karne stavbe družbe menadoma nekdo na-
padel. Neznanec ga je baje oplazil po glavi,
da se je Štreklj nezavesten zgrudil. Ko se
je zopet zavedel, je opazil, da ima desno
roko prebito ali prestreljeno. Tudi
zdravnik dr. Arko, ki ga je obvezal, ni
mogel ugotoviti, ali je roka prebodena z
bodalom ali prestreljena od šibre. Tudi ta
napad je bil prijavljen policiji.

Sobota 25. januarja 1930

TATJANIN VEČER

v KAZINI

KONCERT PLES

Borzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curij: Beograd 9.1275, Partiz 20.325,
London 25.18, Newyork 517.40, Milan 27.08,
Berlin 123.575, Dunaj 72.8, Sofi 3.74, Pra-
ga 15.31, Varšava 58.025, Budimpešta 90.5.

Trgovina in morala

Zanimivo predavanje vsučiliškega profesorja dr. Ujčiča pod okriljem trgovskega društva »Merkur«

Ljubljana, 23. januarja.

Snoči je predaval pod okriljem trg. društva »Merkur« univerzitetni profesor dr. J. Ujčič o trgovini in morali. Občinstvo je napolnilo Krapeževo restavracijo v Zvezdi do zadnjega kotička. Predavanje dobivajo o morali med trgovskim svetom je privabilo toliko poslušalcev, kakor doslej še nobeno. Menda zato, ker se nam danes zdi, da si polna trgovina in morala popolnoma nasprotujeta in ker se o tej temi javno res prav malo govori. Da si ta dva pojma nasprotujeta, se seveda samo zdi, kadar pa pogleda v poslovni svet, lahko opazi, da vlada tu celo stroga svestnost morala, da se je v stoletjih razvoja trgovine izoblikovala v trgovskem svetu trgovska morala, brez katere bi ne bilo in ne moglo biti trgovine. To so vse uzanice, zakoni, ki regulirajo cene, kaj se sme prodajati in kaj ne, zaščita prodajalca in kupca pred sodiščem itd. Ta trgovska morala sicer nasprotuje tu in tam moralnemu kodeksu te ali one konfesije, toda tako je vedno bilo in bo. Življenski tok se ne da ustaviti s pisanimi zakoni in nosi v sebi vedno nova tudi moralna načela in norme, ki izpodirajo stara in okamenela, v katerih ni več življenja. Od tod tudi vsi konflikti življenja z dogmatičnimi načeli naj si bo v morali, v umetnosti, znanosti ali v gospodarskem življenju.

Vsekakor je pa zanimalo snočnje predavanje, katerega je otvoril predsednik društva dr. Fr. Windischer, ker je v njem dr. Ujčič, ki je profesor morale, označil na kratko v jedrnatem enournem govoru staljši katoliški moralnega kodeksa do trgovine in do vseh ne se tičečih problemov.

Predavatelj je uvodoma na kratko očrtal čimtele gospodarskega življenja sploh in definiral trgovino kot posredovalca med producentom in konsumentom. Nato je navedel dolžnosti prodajalca, ki so v tem, da ne sme zamenjati kupljenega predmeta, da mora jamčiti, da dobi kupec za svoj denar protivrtnost v blagu, da opozori kupca na vse lastnosti ali napake kupljenega blaga, ali če so napake manjše, da zniža ceno itd.

Zanimivo je bilo poglavje o cenah. Cena je v denarju izražena gospodarska vrednost blaga in je lahko monopolna, konvencionalna ali vsakdanja tržna cena. Po morali sta monopolna in konvencionalna cena vedno pravični, če odgovarjata prodajalčevi vesti, ne glede na to, ali je cena visoka ali nizka (monopolna cena na pr. soli ali konvencionalna cena kakor umetnine itd.). Le pri tržni ceni zahteva morala vedno objektivni ekvivalent blaga! Prodajalec sme pri tem zahtevati najvišjo, kupec pa najnižjo tržno ceno in kupčija se navadno sklone za srednjo tržno ceno (glihanje). Trgovci seveda ne sme izrabljati v afektu kupčijeve stranke. Med kupcem in prodajalcem mora biti medsebojno zaupanje, kakor med stranko in zdravnikom ali advokatom.

H koncu je predavatelj navedel še razne prakse v trgovskem življenju. Po moralnem kodeksu je na pr. zasebni monopol dovoljen, toda je ravno »na meji« dovoljenosti, ravno tako je »na meji« kartel. Omenil je še nevarnosti in prednosti konkurence, reklame, upravičenosti bojkota v trgovskem svetu, kaj sme trgovci prodajati in česa ne, kar mu pa že predpisuje kazenski zakon (opojne pijače, mamila, pornografske slike itd.). Med trgovci samimi pa mora vladati vzajemnost na podlagi pravičnosti in ljubezni.

Kšeft je kšeft pa ne velja vedno, dobiček ni zadnji cilj trgovca, pravi morala in uspešno delo v trgovini zavisi od blagoslova.

G. predavatelj v kratkem predavanju torej ni mogel globlje načeti problemov gospodarskega življenja, ki so prav danes med najbolj perečimi. Katoliški moralni kodeks pa po vsem tem ni v posebno hudem nasprotju z moralnim kodeksom, ki je že stoletja v veljavi v zapadnoevropskem načinu posredovanja med producentom in konsumentom tako, da se je predsednik dr. Fr. Windischer mogel zahvaliti predavatelju z besedami: »Vaša načela so tudi nam kot trgovcem simpatična in mi jih mirno sprejemamo. Če mreža, preko katere mora vsak, ne bo imela bolj gostih pletil, kakor ste jih navedli v predavanju, bodo tudi trgovci našli pot tja, kamor ste želeli.

ricam, mesarjem, motorjem in celo jahačem. Če naletiš na drveči avtomobil, od katerega bržga blato daleč na obe strani, se nimaš kam ogniti. Ob poti so ograje tako, da se lahko skrile samo za kostani. In tudi tu je treba paziti, da ne zdrkneš v vodo na mostiču pri Ogrinovi ograji, kjer se šele ujaš za bodečo žično ograjo. Ta pešpot je tako blatna, da je skoro nemogoče hoditi po nji. Kogar zanese na lepo solnčno stran ob robu Golovca do Rudnika si bo pač premislil kreniti tja še kdaj, kajti pota so do skrajnosti zanemarjena.

Prebivalstvo tarna in ne ve, kam bi se obrnilo, da bi dobila pešpota vsaj tenko plast peska. Ljudje niti ne vedo, kdo je odgovoren za ta pešpota, ker se nihče zanje ne zmeni. Prizadeti so sicer barakarji, vendar so pa tudi oni ljudje in treba jih bo rešiti blata tembolj, ker zahajajo v ta del mesta ob lepem vremenu tudi meščani, posebno matere z otroci. Naj torej čimprej izkinejo stari kostanji pred Streliščem in pod Zelenim hribom, da se blato končno posuši. Mostička bo pa treba popraviti in zavarovati tako, da ne bo treba hoditi na sredo ceste, če nočeš zdrkniti v jarek.

Boben poje

Ljubljana, 23. januarja.

Poseben oddelček (V.) ljubljanskega okrajnega sodišča vodi ružični na nepremičnine in premečnine. Vodstvo tega oddelka je letos poverjeno sodniku dr. Bogdanu Petelinu; doslej je oddelček vodil sodnik Srečko Verbič, ki je letos prevzel civilne pravde na II. oddelku. Kakor je »Slovenski Narod« že poročal, je bilo lani vseh ružičnih 8800, predlanskim 8450. Boben poje od leta do leta huje. Od teh ružičnih je bilo 1720 za iztirjanje raznih denarnih kazni in pristojbin.

Prisilne vključbe na zemljišča se od 1. 1925 zelo množe. Lani je bilo prisilnih vključb za zavarovanje raznih terjatev 297, predlanskim 292. Na mnoga zemljišča se je davčna uprava vključila za velike davčne zaostanke. V enem primeru so znašali davčni zaostanki nad 50.000 Din. Tudi Okrožni urad za zavarovanje delavcev je moral pogosto zahtevati prisilno vključbo za svoje prispevke na zemljišča. Prisilno vključbeni prispevki se gibljejo med 100 do več tisoč.

Lani je bilo na javni dražbi pri ljubljanskem okrajnem sodišču prodanih 76 posestev, predlanskim samo 38. Prisilnih uprav nad posestvi je bilo odrejenih 89, od teh je bilo poznej končanih 49.

Pred vojno so vodila sodišča točno statistiko o vključbah raznih dolgov na zemljišča. Ta statistika je bila po prevratu opuščena. Svote, ki so bile lani prisilno vključbene, znašajo več milijonov. Kolikor so nam znani podatki, je bilo že v prvem lanskem četrtletju prisilno vključbenih nad 1 milijon Din. Prosto voljne vključbe na podlagi zadolžnic in zastavnih listin pa so v istem času dosegle nad 5 milijonov Din.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Hudožestveniki v Ljubljani

Zenitev

Gogoljevo komedijo »Zenitev« smo že videli z moskovskimi hudožestveniki pred par leti. Zato bi si želeli kako drugo, v Ljubljani neznan rusko igro. Izmed takratnih članov sta ostala, če se ne motim, le še Pavlov in Grečeva, ki sta bila tudi snoči na Bolšaji.

Gosp. Pavlov je sijajen umetnik v karikaturnih vlogah, a tudi njegova komika je uravnoteženo zmogljiva in učinkovita. Treba se mu je le zasmeti, in ves teater se smeje z njim. Zakaj njegov smeh je tako čudovito prijeten in obenem sugestiven, da se mu mora umakniti celo najhujša černost. Podkošesin je vloga, v kateri Pavlov nima tekmeča. Kako se doseže brez najmanjše brezokusnosti in pretrzanosti največji komični učinek, za to je komika Pavlova vzor, za katerim bi morali stremiti vsi naši komiki.

Izvrstna posredovalca za zenitev je bila tudi ga. V. Grečeva, umetnica izredne izpremenljivosti. Njena mati v Dostojevskega zločinu in kazni, njena vdovica v Ostrovskega Siromaštvo in sramota in večeraj njena Tokla Ivanovna so zunanje in notranje tri tako različne osebe, da bi človek ne verjel, da jih igra ista dama. Obraz, kretnje, gestikulacija in govornica so v vsaki vlogi povsem drugačne. To je izjema!

Čudna, menda narodno značilna razvada pa je, da vse ruske igralko tako vrese in kriče. Za naša ušesa neprijetnost. Vsi ostali sodelujoči ostajajo daleč za njima. Omeniti bi bilo le prav posrečene karikature snubcev. Anušinka (g. Bogdanov), Ževakina (g. Zalecki) in ekskvizitorja (g. Espe) ter gđ. Tokarsko, ki je igrala nevesto.

Tako je imela tudi v Ljubljani predstava Ostrovskega komedije med tremi predstavami največji umetniški uspeh ter je občinstvo zadovoljila najpopolneje. Na koncu slovnice predstave je g. v.

učiliški profesor v pokroju Bubnov z deputacijo ruskih dijakov na odru pozdravil kuge goste, zagotavljač jih radosti ljubljanskih Rusov, ki so bili srečni, da so zopet poslušali ruski jezik in ruska dramatska dela ter se živo spominjali nesrečne domovine. Obenem jim je povedal, da Slovenci ljubijo rusko umetnost v knjigi, drami ali plesu, kar dokazujejo vedno polne hiše, kadarkoli pridejo medne ruski bratje. Končno jim je izročil venec in dva šopka, občinstvo pa je priredilo hudožestvenikom prisrčne ovacije. Nerazumljivo je, da naša gledališka uprava gostov ni pozdravila.

Končno naj popravim še svojo zmotno v poročilu o drugi predstavi, zmotno, ki jo je zaključil gledališki list: vlogo Razubljajeva je igral g. Duvan Torcov, a ne g. Aleksejev. Kdo je igral Afrikanca Savica, da še zmerom ne vem...

Gg. Pavlova in Grečeva: prisrčna hvala in vedno dobrodošla v družbi g. Hmarte ter resničnih hudožestvenikov!

Fr. G.

Neznan portret Josipa Jurčiča

Konzorciju »Jutra« je uspelo pridobiti izvrsten portret Josipa Jurčiča, ki doslej javnosti ni bil znan. Slika ga je leta 1874, ko je prišel v Ljubljano kot urednik »Slov. Naroda«, njegov dobri prijatelj Ivan Franke, ki je bil takrat poleg Šubicev naš najboljši portretist.

Svojega prijatelja, takrat sivega 30-letnega moža, je umetnik predočil en-face v obleki takratnih narodnih borcev s surko, rdečim telovnikom in modro pentljo pod belim ovratnikom. Bradica, ki smo jo vajeni z njegove fotografije, pisatelju šele poganja, pač ima pa že dolge lase.

Portret je bil last pisateljeve prijateljice Helene Bavdkove, po njeni smrti je pa po neznanih potih zasel na staro kramo na Gallusovem nabrežju k sreči v roke gosp. Goloba, ki nam je rešil že več zanimivih starin. Takoj je Jurčiča spoznal in s sliko obhodil vse pisateljeve znanke, ki ga je vsak spoznal na prvi pogled. V soboto je bil pa g. Golob tudi pri pisateljevem 86-letnem bratu na Muljavi. Ko je odgrnil sliko, se je starček razjokal, češ: Seveda je Jože, je pogledal bradavico pod levim očesom. Reče je pomladil prišel domu in je legal popoldne v travo. Takoj je rekel, da se je prehladil in to prehlajenje ga je tudi stalo življenje. Glejte, s to-le verižico, ki jo je vedno nosil, so se otroci prav radi igrali.

O identitenti portreta torej ni nobene dvoma, saj je razen Jurčičevega brata potrdilo, da slika predočuje pisatelja in urednika našega lista, tudi več njegovih prijateljev in znancev, ki je z njimi redno občeval.

Josip Jurčič se je torej vrnil k svojemu putu, ki ga hrani »Narodna tiskarna« z vso pleteto na častnem mestu v dvorani s knjižnico in jo krasi tudi slike vseh drugih urednikov »Slovenskega Naroda« ter mramornati kip dr. Žerjava. Vrnil se je v svoj dom. Bodi pozdravljen!

Ne zamudite!

Belphégor

Ob 4., četrt na 7., pol 8. in 9. uri.

Telefon 2730

Kino »Ljubljanski Dvor«

Američan o Banovcu

V Ameriki izhajajoči »Jugoslovenski Obzor« je pridobil koncem lanskega leta odlomek laskave kritike o našem pevcu Banovcu. Kritiko je napisal ob priliki njegove nastopa v »Calumet News« Američan, ki je — kakor sam pravi — »prost nacionalnega in domovinskega ponosa«. Dotični Američan pravi med drugim:

V prvem delu koncerta je mr. Banovec zapel nekaj običajnih koncertnih točk, s katerimi je največjim skeptikom dokazal, da je umetnik v pravem pomenu besede. Potem je nastopil v narodni noši svoje dežele in zapel številne narodne pesmi. S tem lirskim večnikom je izval nepopisen aplavz. Mnogim, katerim njegove besede niso pomenile ničesar, je njegova sijajna interpretacija teh biserov melodije pomenila prav toliko, kot omni, ki so jim bile besede razumljive. V njegovih pesmih je bil zlasti dramski efekt, v katerem je mr. Banovec naravnost razkošen, zelo krepak. Njegove kreacije v operah morajo vzbujati naravnost pozornost in napetost, kajti njegov talent v igranju je skoroda na istem višku kot v petju. Oboje — oder in vokalizacija — se vidi — sta šla pri njem skupaj temeljito šola, ki mu je, združena s prirojenim talentom, dala temelj in sposobnost, ki se izraža v zani lahki gracioznosti v izvajanju programa.

Vrhutega pa ima mr. Banovec še neprecenljiv dar prikupne osebnosti. Danes govori o njem v Calumetu vsakdo, ki ga je slišal, ko s svojim osebnim prijateljem. Njegov pojav tu je zapustil v naših družabnih krogih nepozaben vtis. Ne samo njegovi rojaki, temveč vsi, ki so prosti nacionalnega in domovinskega ponosa, občudujejo Banovca.

Dosti osebnosti, ki so kompetentne v presoji petja, je proglasilo mr. Banovca za najboljšega pevca, kar jih je do danes še bilo slišati v Houghton okraju in to brez izjeme. Vrata njegove bodočnosti so na stečaj odprta, kajti če bo povsod napravil na svoje poslušalce tak vtis, kakršnega je na nas, mora postati številu njegovih občudovalcev neskončno.

Tako je napisal o našem Banovcu pred dobrim tednom Američan, ki je nedavno poslušal svojega calumetskega rojaka Italijana Baggioria, tenorista italijanske opere v Rimu, ki je prišel v svoje rodno me-

sto na obisk in prav tako nastopil v koncertu. Brez izjeme najboljši, pravi angleški kritik o Banovcu, ne o Baggioriju!

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Četrtek, 23. januarja 1930, katoški: Zoroška M. D., pravoslavni: 10. januarja, Grigoriane.

DANAŠNJE PRIREDITVE:

Drama: Krog se krede.
Opera: Svanda dodak.
Kino Madia: Zoroška za hišo pozebo.
Kino Ideal: Dnevnik kokote.
Kino Ljubljanski Dvor: Belphégor.
Predavanje dr. Lehma o rebi literarnih ne-
gradah ob 21. v Narodnem domu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Sušnik, Marjita trg. Kurač: Gospo-
svarska oaza.

Prosveta

Drama

Klabundova drama »Krog s kuro« je vsebovana v letošnji repertoar v deloma spremenjeni in spopolnjeni obliki. Redijo ima režiser Ciril Debevec. Zasedba ista kakor v lanskem sezoni. Nocošnja uprizoritev se vrši na abonma reda B.

Dramatizacija Dickensovega romana »Čveček za pečo« je v vsakom pogledu izvrstno uspeša, je ena najbolj privlačnih točk vsakega gledališkega repertoarja. Ljubljanska drama jo izvaja z zelo lepim uspehom. Repetira v Ciril Debevec režiji bo v petek 24. t. m. za red D.

Nov Nestroy na našem odru. V soboto 25. t. m. bo v ljubljanski dramatični družbi Nestroy-jeve trodelanske veselice, ki ima v slovenskem prevodu, katerega je prevzel g. Udovc, naslov »Za lubezen so zdravniki« (Liebesgeschichten und Heilrassachen). Veselice so igrateljski prof. Sest. Glavne vloge imajo: ga. Medvedova ter gg. Cesar, Krafi in Lovar. Vazni sta vloge, kateri igra ga. Jovanova in g. Lipah. Dlje tudi gđ. Vida Jovanova, novo angažirana Slavica Mleeva Bolter - Mlešičeva, g. Jan in g. Želencik. V ostalih vlogah nastopijo: gg. Skrbisšek, Jeram, Slavčeva, ga. Rakorjeva, gg. Samcin, Smertoli, Plet, Posokar in Hafner. Kompleta je kompoziral kapelnik Svetozar Pri predstavi sodeluje muzika Dravske divizije. Premiera se vrši izven abonmaja. Prva repitacija veseloigre bo v nedeljo 26. t. m. zvečer.

Opera

Nocoj se poje v naši operi Weinbergerjeva ljudska opera »Svanda dodak«. Pravična vsebina ter šira in bujna glasba, črpna iz češkega ljudstva, zmogljivo osvaja vsa evropska operna gledališča. Zadnje tedne je sprejela v svoji repertoar tudi dunajska državna opera. Dosedaj je bil »Svanda dodak« sprejet in uprizorjen v sto gledališčih. Pri nas poje naslovno vlogo g. Janko, njegova žena ga. Poličeva, Kraljica je ga. Thierlyeva, vraga poje g. Beletto, Babinskija g. Kovac, čarovnika g. Rumpelj in drugi. Dirigent ravatelj Polč, režiser g. Krivcevič. Predstava se vrši za abonance reda E.

Jutri se poje Wagnerjeva opera »Valke-
ra«. V partiji Siegfrieda nastopi prvič na našem odru ga. Viljam Kondeva. V ostalih partijah sodelujejo naše priznane operne goste: ga. Thierry, g. Primožič, g. Marček, g. Krafi (Hindling), ga. Staphiljeva itd. Predstavo vodita ravatelj Polč in režiser Krivcevič. Opazujemo na Gledališki list, ki prinaša vsebino opere v svojo lastno razumevanje tega klasičnega dela.

V soboto se bo uprizorila opera »Tijer« v običajni zasedbi pri znižanih cenah.

SENTJAKOBSKI GLEDALISKI ODER.

Dva večera smeja na Sentjakobskem odru. V soboto 25. jan. bo ponavljal Sentjakobski oder izvrstno veseligo »Pred porokom«, pri kateri se občinstvo izredno zabava. Komičnih situacij in humorja polne besedne komike je v igri izvrstna mena. Odličen je g. Lavrič kot dobri profesor Ahaci. Prizori med njim in cirkuško jahalko so edinstveni. V nedeljo 26. jan. bo šla preko odra toli priljubljena burka »Šveltnike«, pri kateri briljira g. Milan Kosak s svojo izvrstno naravno komiko. Kdor se ni videl teh izvrstnih veseliger, naj poseti predstavi, ker so to zadnji predstavi te komadov v sezoni. Pri predstavi sodeluje iz prijaznosti naša poštovna Radio-tervdka Franc Bar z oddajo najlepših operet. — Vstopnice so v trgovini g. Miloša Karničnika na Starem trgu.

Sport

— »Sportni List«, v ponedeljek je izšla druga številka »Sportnega Listca«, edinega slovenskega sportnega glasila. Druga številka vsebinsko že znatno prekaša prvo, pri njej podrobnejša poročila o zadnjih zimskosportnih prireditvah, o delovanju in izgleh naših klubov, o 20letnici obstoja avtomobilnega kluba v Ljubljani in druge aktualne zanimivosti. »Sportni List« se naroča v Wolfovi ulici 1. Naročnina znaša četrtletno 15 Din.

— Definitivna postava naše reprezentance proti Grški. V nedeljo 26. t. m. se bo vršila meddržavna tekma Jugoslavija-Grška v Atenah za balkanski pokal. Sevezni kapetan je določil sledeče moštvo proti Grški: Mihelič, Petrovič, Ivoković, Arsenjevič, Lončarič, Kunst, Tiranič, Marjanovič, Sotirovič, Vujadinović in Hrničič. Kot rezerva potujejo Dimitrijevič, Agić in Jakšić. Večina našega moštva tvorijo Beograjčani. Iz Zagreba sta samo Mihelič in Kunst ter Agić v rezervi. Kakor znano, so bili prvotno določeni tudi Premerl, Leinert in Hltrec, ki pa radi pomanjkanja časa niso mogli na turnejo.

— Službene iz LHP-a. Radna seja u. a. se vrši drevi ob 20. v danskem salonu kavarne »Emona«. Ker je dnevi red današnje seje izredno važen, je prisotnost vseh odbornikov nujno potrebna. Tajnica.

Radionrogram

Petek, 24. januarja.

12.30: Reprodukcijsna glasba; 13: Casovna napoved, borza, reprodukcijsna glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert radio-orkestra; 18.30: Dr. Valencić: Socializem kot gospodarski sistem; 19: Gospodinjstva ura: Senzaka državljanska vzgoja, gđ. Lebarjeva; 19.30: Dr. Leben: Italijanščina; 20: Glasbeno predavanje: O slovenskih glasbenih listih, dr. A. Dolinar; 20.15: Večer klasične glasbe II, izvaja radio-orkester; 22: Casovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Pravda o „bakrotiskovi“ ženi

Ta je za naju z g. reporterjem sicer že končana. Pa je šel neki »Domačin« in jo je post festum (sicer tudi že g. reporter) zavozil v čisto stare politične vode. Na politično polje pa tem raznim »domačinom«, zakonikom, zaplotnikom in slammjakom (nobenem izmed njih namreč nima toliko poštenja v sebi, da bi se s svojim pravim imenom podpisal) ne bom sledil, 1.) ker mi je politika že od nekdanj najogabnejša reč na svetu, 2.) ker v političnem svinjarstvu nisem prav nič izurjen in 3.) ker se držim rajši načela:

Hoc scio pro certo, quoties cum stercore certo,

aut vinco aut vincor, semper ego macular. Za resno, stvarno in znanstveno debato pa sem zmeraj pripravljen. Jaz nisem nikdar nikogar osebno napadal (kako neki, ko se niti eden iz mojih nasprotnikov ne podpisuje) in iz obzirnosti tudi nikdar nisem navajal listov, iz katerih sem napake posnel, daj imam vsa mesta točno zabeležena. Gospodje se lahko pri meni natančno prepričajo, da sem iz obravnavanih napak neprimerno več snovi zajel za »Jutra« in »Slov. Naroda« kot iz »Slovenca«. Pa me zato gg. uredniki imenovanih dveh listov niso napadli.

Sicer se mi pa glede na članek g. Tersoglavja v »Slovenca« zdi nad vse čudno, zakaj je ravno »Slovenec« sedaj na mah postal takšen nasprotnik čiščenja in lepšanja slovenskega jezika. Ne morem se skoraj obrniti misli, da je vse to besedičenje o varstvu čistote in lepote slovenskega jezika fraza. Naposled pa, gospodje, vaši »Prisluhi« niso prav nič lepši kot »Jutrova« ali čigava že »lekarstva«. Vi, ki mi s prstom kažeate na druge, niste torej nič boljši!

Tudi vaše radio postaja, radioprograme, avtogaraje in drugo navlako vam drage volje prepustam, da jo mirno rabite dalje. Vprašal bi samo: Kaj smo Slovenci zares že taki opnički, da ne smemo več po slovensko niti misliti, govoriti in pisati, da moramo svoj jezik nemščini in drugim jezikom na ljubo natezati na Prokurstvo postoljo, da moramo samo še po tuje lajati? Kaj so se nam res zopet vrnili časi, ki jih je Fr. Levstik označil z »jezikoblikopridjem«?

Nemci danes neusmiljeno trebijo svoj jezik. Več stoletij stare tujke mečejo iz svojega jezika ter jih nadomeščajo z lepimi narodnimi izrazi in reki. Pa zato še ne pride nobenemu nemškemu časnikaču na misel, da bi se nad tem usajal. Nasprotno, vsi vneto pomagajo, vsak po svojih močeh. Pri nas pa? Smo pač še daleč...
Dikl!
Dr. Kolarič.

Turjak brez gasilcev

Pred 60 leti sem bil rojen blizu turjaškega gradu. Še dobro se spominjam, kako so dajali prebivalci turjaškega gradu pred 50 leti z lovskim rogom znamenje, da v gradu gori. Bilo je okrog polnoči in vsi ljudje so prišli iz hiš. Zdelo se nam je, da gori v grajskem dimniku. Nevarnost je bila velika, kajti grad je bil takrat pokrit še z deskami. Grajski prebivalci so obupno klicali na pomoč in begali po gradu in da jim niso prihiteli na pomoč Turjčani, bi morda zdaj turjaškega gradu ne bilo.

Zdaj ima gasilce že skoro vsaka hribovska vas, samo v Turjaku jih še ni. Ljudje vidijo, kako črpa grajska gospoda iz slovenske zemlje težke tisočake in se čudijo, da ta gospoda nima toliko smisla za lastno stredo, da o Turjčanih sploh ne govorim, da bi poskrbela za gasilski dom s potrebnim orodjem. Naši fantje morajo po svetu s trebulom za kruhom, doma pa leži mrtva zemlja pod grajskim orlopom. Tudi to ni v redu. A. Pritekeli.

Blatna Kurja vas

Ko prideš po blatni Karlovski cesti na dolenski most, začne za pešce zelo mučna pot po Kurji vasi. Odnosno po Dolenjski cesti. Most sam je okež, hodnik je iz razbitih, obrabljenih kamenitih plošč, ki štrle druga čez drugo, na ploščah so pa jame, v katerih se nabira blato. Če pridrvi istočasno mimo avto, se kar napoti k Reichu na Poljanski nasip, da ti osnaži obleko. Ko se pa srečno prebokasač čez most, zagaziš v blatni prehod začetka lžanske ceste, kjer prideš na mostu podoben hodnik ob Babičevi trgovini. Tu moraš paziti, da si ne zviješ noge, še bolj pa, da ne zadeneš od kamenite postavke pred hišnimi vrati, ki štrle do polovice hodnika, na koncu tega trotoarja je pa še okrogel konfin, o katerem nihče ne ve, čemu služi.

Tu se začne ozka pešpot ob Putrihovi ograji, ki kateri se moraš stisniti, če privozi mimo tramvaj in pazi, da si ne raztrgaš obleke. Blaten si pa itak do gležnjev. Ko prideš srečno do vojaškega strelišča, te pozdravi skupina starih kostanj, ki že davno ne služijo svojem namenu, temveč stoji ob cesti samo zato, da ti kaplja na glavo deževnica. Blata je tu skoro vedno do gležnjev, poleg tega moraš pa paziti, da ne zdrkneš na mostiču v potok. Trile osamljeni kostanji stoji tudi pod Zelenim hribom in ovirajo pešce ter kaze okolico. Te kostanje bi bilo treba posekati, da bi se blato vsaj ob lepem vremenu posušilo.

Dalje prideš na pešpot, ki je močno zanemarjena in ki služi pešcem najmanj, ker se moraš ogibati kolezarjem in mleka-

Dnevne vesti

— Kdo je avtor novega avtorskega zakona? K dvema noticama o tem vprašanju zvezo se sledeče: Res je, da sta redakcija zadnjega osnutka zakona oskrbela gg. Suman in Stražinski, zlasti prvi. A pri prejetem ministrskem osnutku je v odlični meri sodelovala tudi naša juristična fakulteta. Iz njene iniciative je prišla v zakon marsikaka določba, n. pr. ona, da se ne štiti le avtorska dela, ki izidejo v tuzemstvu, in avtorska dela naših državljanov, ki izidejo v tu- ali inozemstvu, ampak tudi ona, ki jih napiše v našem jeziku tuj državljan v inozemstvu. Pri tem je mišljeno zlasti na zaščito naše slovenske književnosti s Primorskega. Juristična fakulteta je presojala in izboljševala osnutek v komisiji, katere referent je bil prof. L. Pajnc, a člana prof. Škerlj in Dolenc. Torej vsakomur do njegovi zaslugi!

— Odlični gost v Kotoru. V Kotor je prišel te dni s svojo motorno jadrnico vojvoda westminsterski. Spremljala sta ga vojvoda Nighog in major Beaty. V Kotoru je stala jadrnica ves dan, zvečer je pa krenila proti Benetkam.

— Novi italijanski konzul v Splitu. V Split je prišel v torek novi italijanski vicekonzul Eugenio Prato. Dosedanji italijanski vicekonzul v Splitu A. Assietti je premeščen v Sibenik.

— Železniške olajšave za letošnji jubilejni veleselje v Ljubljani. Udeležencem in posetnikom letošnjega prireditve vrši od 20. maja do 9. junija, je v naši državi dovoljen 50% železniški popust. Cel vojni listek, kupljen pri odhodu, velja za brezplačni povratek. Ta olajšava se izraža na podlagi sejmске legitimacije, ki mora biti od odhoda postala žigosana. V območju ljubljanske železniške direkcije bodo tudi postajne blagajne prodajale sejmске legitimacije.

— Za udeležbo na X. jubilejnem veleselju v Ljubljani (20. V. do 9. VI.) je aprava veleselja razposlala interesentom prijavitne tiskovine. Ako kateri zainteresirani trdijo prijavitelje vendar ne bi prejele, je tem potom naprosena, da izvoli takoj zahtevati od urada veleselja v Ljubljani.

— Legitimacije za polovično vožnjo. Slovensko planinsko društvo naznanja svojim članom, da so legitimacije, ki so bile vlozene v prvi polovici t. m. za popust pri železniški vožnji, izgotovljene in naj jih člani dvignejo v društveni pisarni.

— Planinski koledar. SPD naznanja, da je dospela nova pošiljka plan. koledarja. Opozorjamo cenj. člane, naj si preskrbe koledarje čim prej, sicer bodo pošli.

— Opozoritev glede knjigovodskega in kalkulacijskega tečaja za stavbne obrtne v Ljubljani. Na željo prijaviteljev je Zavod P. O. Zbornice TOI sklenil, da se knjigovodski in kalkulacijski tečaj za stavbne obrtne vrši v skrajšanem roku od 10. do 21. februarja mesto od 3. do 28. februarja t. l., zato pa se bodo vršila predavanja vsak dan izveniški soboto in nedeljo od 15. do 18. ure. Predavali bodo g. prof. Iv. Modic, stavbenik in podpredsednik Zbornice TOI g. Ivan Ogrin in tesarski mojster g. Fran Ravnikar iz Ljubljane. Tečaj se bo vršil v poslopju Tehniške srednje šole v Ljubljani. Pouk se prične v ponedeljek 10. februarja t. l. in se prijavitelci poizkušajo, da se točno ob pol 15. uri zglase v predavalnici imenovanega zavoda. Ker je nekaj mest še praznih, je mogoča še naknadna prijava, toda najkasneje do 5. februarja t. l.

— Prvi zvezek letošnje glasbene revije »Zborje« izide povodom 25-letnice obstoja pevskega društva Ljubljanski Zvon meseca februarja v slavnostnem odzvoju, z bogato vsebino. Lanski naročniki naj naročnino (50 Din) čimprej obnovijo po zadnjem zvezku lanskega letnika priloženi položnici, pevcem in pevskam, ter ljubiteljem glasbe pa priporočamo, da se še pravčasno naroče na »Zborje«.

— Spominška plošča Gavrilu Principu. Odbor Narodne Odrbane v Sarajevu je imel te dni sodelo, na kateri je bilo sklenjeno, da se od dne 2. februarja Gavrilu Principu in njegovim tovarišem spominška plošča.

— Guštanj. Dne 19. t. m. je imel krajevni odbor društva Rdeči križ redni občni zbor, ki je pokazal, kako uspešno deluje. Odbor, ki še ni obhajal petletnice obstoja, je pokazal pri tej priložnosti velik napredek. Ima lastni rešilni avto in še mnogo drugega inventarja in skupni vrednosti od 100.000 Din. Nadalje ira odbor lastno stavbišče v izmeri 351 m², kjer namerava v doglednem času sezidati stavbo miloščja in zdravstvene prosvete, torej »Dom Rdečega križa«. Vsi se bodo še spominjali dobe, ko se je v dolini naše Meže bil boj za biti in ne biti, zmagalo je prvo. Zato je sedaj dolžnost, da to zemljo, ki je priključena materi Jugoslaviji, tudi negujemo in povzdignemo po začetni smrti, katero so nam predložili Einštejn, Grafenauerji, Seirajki, Kogelniki. Kotniki in drugi nešteti koroški rodoljubi. V veliki meri izvršuje to delo krajevni odbor društva Rdeči križ v Guštanju pod vodstvom predsednika dr. Boštjana Errata. Ta krajevni odbor zasluži podporo vsega naroda, ki gotovo iste ne bo odrekel, ko stopi odbor predenji o davku na poslovni promet.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da se sedanje vreme še ne bo izpremenilo. Včeraj je bilo jasno samo v Splitu in v Skopju, drugod pa oblačno. Najvišja tem-

peratura je znašala v Splitu 19. v Skopju 4, v Zagrebu 1, v Mariboru — 0,4, v Ljubljani — 0,6, v Beogradu — 1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 773 mm, temperatura je znašala — 3,2.

— Dve veliki belgijski tovarni isčeta agilnega zastopnika za prodajo mlečarskih strojev, zlasti separatorjev in strojev za rezanje lesa. Pismene ponudbe naj se naslovijo na Belgijski konzulat v Ljubljani.

bilo mogoče postaviti kabin ali omaric, priporočamo kopalcem, da deponirajo vrednosti pri kopaliskem oskrbniku, ker uprava ne odgovarja za eventualne tatvine. V čevljih je dostop do bazena prepovedan. Vsak kopalet naj si pred odhodom dobro osuši lase in ušesa s v to svrhu nameščeno osuševalno napravo. — V predsobni naj ostane do deset minut, da se dodobra ohladi in nahod je izključen. Kopalne ure so ob nedeljah in praznikih ves dan, ob delavnikih od 10.—16. in od 19.—20. ure.

— Fotoaparate kupite na boljši pri Fr. P. Zajec, optik, Ljubljana, Stari trg 9. 13T

Senzacionalna novost!

Na fronti nič novega

(Sujet po romanu »Im Westen nichts neues«)

Pride!

Kino »DVOR«

— Če se pripravata dva, tretji dobiček ima! 23letni Danjan Straživuk in 22letni Stanko Jelč na Pristavi Solnok sta že več let dvorila dekletu, ki se pa ni moglo za nobenega odločiti. Oba sta bila do ušes zaljubljen v njo in čeprav sta se kot tekmeča snirno sovražila, sta bila radi ljubomustnosti vedno skupaj. Bala sta se namreč, da se bo dekletu v odsotnosti enega zaljubilo v drugega. V nedeljo je bil v Solnoku ples, katerega sta se udeležila tudi tekmeča in njuna izvoljenka. Oba sta jo po plesu spremljala domov in jo prosila, naj se že vendar odloči za enega ali drugega. »Danes ne morem, priditi jutri zvečer« je odgovorila dekletu smeje. Razočarana sta se mladenčca vrnila domov. Spetoma sta se sprila in grozila drug drugemu z umorom. V ponedeljek zvečer je šel Straživuk v spremstvu dveh prijateljev k dekletu, da jo zaprosi za roko. Pot ga je vodila mimo Jelčeve hiše. »Ali ti še ne greš?« je vprašal Straživuk Jelča. »Ne počakam, da te vrže skozi vrata,« je odgovoril Jelč. To je Straživuk tako razložil, da je potegnil samokres in ustrelil na Jelča. Zadel ga je v ramo. Jelč je hotel bežati v hišo pa sta ga dohitela Straživukova prijatelja in ga obdelavala s sekirno in nožem. Težko ranjen se je Jelč zgrudil, napadaci so pa pobegnili. Straživuk je odšel naravnost k dekletu, kjer ga je pa čakalo bridko razočaranje. Dekletova mati je povedala, da je hčerka popoldne z nekim fantom pobegnila. Straživuk je užaljen odšel na crožniško postajo in prižgal zločin. Jelča so prepehali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

— Smrtna nesreča. V ponedeljek zvečer je potovala iz sela Jablanice v Ulice Stanica Popović; spremljal jo je bratranec Zdravko Popović. Ker je bila cesta zelo blatna, sta hodila ob reki. Zdravko je šel naprej, sestrična pa za njim. Nenadoma je zakričala, omahnila in padla v vodo. Ker je bilo temno in ker je voda tam zelo globoka, breg pa strm, ji Zdravko ni mogel priskočiti na pomoč. O nesreči je obvestil orožnik e in prebivalstvo. Vso noč so iskali utopjenko, toda brez uspeha. Šele včeraj je voda naplavalila njeno truplo. Stanica je bila stara 21 let.

— Tragedija zagrebškega zdravnika. Unobolnica na Stenjevcu pri Zagrebu je bila te dni pozorišče nenavadne tragedije. Samonar je izvršil 34-letni zdravnik dr. Pejnovič. Pokojni je bil strasten morfinist in kokainist. Bil je tako udan narkotičnim sredstvom, da je začel blazneti in so ga morali prepeljati na Stenjevec. Zaprl so ga v samotno celico in kmalu se je njegovo duševno stanje zboljšalo. Zdravniki so bili prepričani, da bo okrevljal. Zato so mu tudi dovolili več prostosti. Ko so včeraj okna v prvem nadstropju za hip odprli, je dr. Pejnovič planil k oknu in skočil na dvorišče. Našli so ga nezvestnega. Preneli so ga takoj v bolnišni ambulanto, pa je bila vsaka pomoč zaman. Dr. Pejnovič je težkim notranjim poškodbam podlegel.

— Vojak v vlak uhl žensko. Na progi Zaprješić—Zagreb se je včeraj ponoči pripetila težka nesreča, posledica nepredvidnosti. Redov Faud Kurbegović je spremljal vojaškega dezertjerja Nikolo Jambrovića v Zagreb, da ga izroči vojnemu sodišču. Na neki postaji je vstopil v vlak tudi vojak Tomo Fileš, ki se je vračal domov. Fileš se je začel pogovarjati s Kurbegovićem. Pogovor je nanesel tudi na razne sisteme pušk. Fileš je vzel Kurbegovićovo puško in jo začel ogledovati. Nesreča je hotela, da je puško sprožil. Puška je bila nabasana, krogla je prebila steno in zadela v sosednem kupeju sedečo Amalijo Nešek iz Zagreba naravnost v prsa. Nesrečnica je bila takoj mrtva. V vagonu je nastala panika, ki se je pa kmalu poglobila. Truplo so prenesli v Zaprješiću iz vlaka, nepredvidni vojak pa je bil aretiran.

— Smrtna nesreča pri streljanju z mošnjem. V Kuli so te dni v proslavo bogoslovskega streljanja z mošnjem, Nenadoma se je mošnjem razpočil. En del je priletel blizu stoječemu Nenadu Pajeviću z tako silo v glavo, da je bil takoj mrtav. Nesrečni Pajević je bil oženjen in oče štirih neprekrojenih otrok.

Iz Ljubljane

— Hišnim posestnikom v vednost. Mestni magistrat ljubljanski bo obnavljal, oziroma napovo izvrševal označbo lege cestnih požarnikov in vstopnih pokrovov cestne kanalizacije. Na podzidku občestnih hiš se bodo napravili mali rdeči znaki s potrebnimi številskimi, o čemer se hišni posestniki obveščajo.

— Zimsko kopalništvo SK Ilirije poseša dnevno že lepo število kopalcev. Dohod do kopalništva je ob letnem kopalšču za železniško prago. Služnice so ločene za gospode in dame. Ker radi malega prostora ni

— Tatjanin večer. Zveza ruskih akademikov priredi v soboto 25. t. m. pod pokroviteljstvom dvorne dame ga. Franie Tavčarice in častnega damskega odbora IX. Tatjanin večer v velikih dvorani Kazine. Kakor vsako leto, bo Tatjanin večer tudi letos odlična družabna prireditev, na kateri pride naše občinstvo v tesnejše stike z ruskimi emigranti. Pri koncertu bodo sodelovali člani našega gledališča, pri plesu po koncertu pa godba trgovskega društva »Merkur«. Koncert se prične ob 20. uri. Vstopnice se dbe v trgovini J. Maček na Aleksandrovi cesti, na dan prireditve pa v Kazini od 10. naprej.

— Predavanje v »Pravniku«. V petek dne 24. januarja t. l. bo predaval na sestanku društva »Pravnik« g. univ. prof. dr. Stanko Lajnc: »Pravna podlaga za zaščito naših manjšin v Italiji«. Predavanje se bo vršilo točno ob 6. popoldne na sodišču v Ljubljani, soba št. 79, in vabi k obilni udeležbi odbor.

— »Ljubljanski Sokol« opozarja, da se vrši odsej redna telovadba ženskih oddelkov v torkih in četrkih in sicer ženska deca od 5. do 6. popoldne, ženski naraščaj od pol 7. do pol 8. zvečer, članice od pol 8. do pol 9. zvečer. — Predlajski zbor.

— Žene in dekleta! Opozorjamo na predavanje ge. M. Skuškovc — Kondo, rojene Japonke, o »japonski ženi«, ki se vrši jutri, v petek ob 20. v dvorani Okrožnega urada za zavarovanje delavcev na Mikošičevi cesti. Predavanje bodo poslušale skiptične slike iz japonskega ženskega življenja.

— Družabni večer priredi »Obrtniško društvo« v Ljubljani v soboto dne 25. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji »Zvezda« na čast udeležencem (delegatom) predkonferenice oziroma obnega zbora Zveze obrtnih združenj v Ljubljani. Vabimo vse obrtnike, in njih družine, da se polnostojno udeležijo tega družabnega večera.

Iz Celja

— Literarna novost. V izložbi knjižarne Gorica & Leskovšek se je pojavila te dni dramska novost pod naslovom »Trojec«. Drama je ekspressionistična in povsem moderna. Pisatelj, ki nazorno opisuje življenje vojaških akademikov, je spisal to delo kot akademik v Beogradu in je drama odsej notranje borbe mladega akademika za življenjsko voljo in vojaške discipline. Stvar je res zanimiva in morda edina te vrste v sodobni literaturi.

— Novi pevski nastopi za naša društva. Na vpogled smo te dni prejeli nekaj novostnih zabavnih in melodijomskih kupletov, ki jih je izdal igralec in režiser mariborskega Narodnega gledališča Pavel Rasberger. Kupleti so zelo originalni in tudi glasbeno dobro posrejeni. Poleg doslej izišlih partitur »Učitelj solopetec«, »Ljubavna serenada«, »Novi občinski predpisi«, »Žena bodočnosti«, »Slamnat vdovec«, »Gostilničar pri neurjem Pavliču«, »Zaljubljeni hlapec Matjaž«, »Kofetaria Evalija«, »Vegetarijane Zlatoust Koren«, »Postopač Tine Mavha«, »Za vse vporabna služkinja« in »Naša perica Katra« ter dvopevov »Mak in Makaron« in »Rendevous«. Je izšel nedavno poseben zvezek, ki obsega tri kuplete: »Ženika, vsaj poslušaj me,« »Marica, ljubica, lepo je res bilo« in »Tonček, glej, ti dekletom vsega ne poveš, ki stane le 30 Din. Naročila sprejema Pavel Rasberger, Maribor, Aškerčeva ulica 3.

— Hudočestveniki gostujejo v Celju. V soboto 25. t. m. ob 20. z znano igro Ostrovskega »Stromaštvo in stamota«. Na razpologo je še nekaj vstopnic, po katerih naj tukašnje gledališko občinstvo poseže čimprej. Tudi okoličani naj bi ne zamudili izredne prilike videti na deskah celjskega gledališča velike, svetovno znane ruske umetnike.

— Celjske poletne kolonije na Jadrano. Letos bo aranžiralo celjsko Kolo jugoslovnskih sester na obali našega Jadranskega morja v Bakarou, kjer bo kupilo svoj lastni dom, več počitniških kolonij. Dom bo namenjen v izjemno prijetni dobi tudi ženam srednje in nižješolske slove. Prijave sprejema že sedaj blaginčarka Kola, strokovna učiteljica Kernova in sicer ob sobotah od 10.30 do 11.30 in ob nedeljah od 9.30 do 10.30, obakrat v celjski mestniški šoli. Plača se lahko v obrokih naprej. Vlačani zneski se vrnejo, če se stranka odjavi vsaj 10 dni pred odhodom. Brez stanovanja plačajo odrasle osebe za osterbo dnevno 25 Din, stanovanje v skupni dvorani 2 Din, v manjših sobah s 4 do 5 posteljami 30 Din. Otroci do 16 let plačajo za tri tedne z vožnjo vred 600 Din, od 16 leta naprej pa 700 Din.

— »Stora«, dijaška organizacija v Celju, priredi 15. marca v Celju akademijo. Zato se naprožajo vsa celjska društva, da ta večer pri svojih prireditvah upoštevajo.

Tako blágo

primerno tudi za najnežnejšo kožo.

Vsako milo čisti, vendar pa nima vsake te prednosti, da bi bilo za kožo povsem neškodljivo.

Elida Favorit milo polepša tudi najšnejšo polt. Je izredno blágo in čisto ter daje obilno dišečo peno. Velik kos, zelo izdaten vsled izredne kakovosti.

Milo ELIDA Favorit

Šest let po Leninovi smrti

Stalin, ki ni igral v ruski revoluciji nobene vloge, je postal naenkrat Leninov naslednik in diktator Rusije

Pred šestimi leti je moskovski radio oznanil svetu, da je zadela mednarodni proletarijat največja izguba od smrti Karla Marxa, da je umrl Vladimir Ilič Lenin. Ves svet se je vpraševal, kdo prevzame vodstvo sovjetov in boljševizma, kakšen vpliv bo imela Leninova smrt na razvoj Rusije in njeno razmerje do drugih držav. Takrat je bil čas, ko je bilo to vprašanje še posebno umestno. Nova gospodarska politika se je kazala v socialnih izpremembah, v popuščanju terorja, v porastu števila dobičkarjev, v prvih znakih obnove po revolucionarni destrukciji in v prizadevanju mest približati se vasem. Maksimizem revolucionarnih zahtev je bil na umiku. Politika koncesij je bila na višku. Stališče zapadnih velešil napram sovjetski Rusiji se je polagoma izpreminjalo. Zato ni čuda, da je vzbudila Leninova smrt strah in nesigurnost. Ali pojde Rusija po poti, na katero jo je bil spravil Lenin? Ali ne povzroči Leninova smrt prepričev med njegovimi maršali? Ali ne postane Rusija torišče demagogije onih, ki se bodo potegovali za vodilna mesta?

Vsa ta vprašanja so silila na dan sama po sebi in dolgo ni mogel nihče odgovoriti na nje. Rusija, podobna okornemu orjaku, ni mogla takoj odgovoriti, dogodki so se morali šele razviti in pokazati, kaj bo. Za zunanji svet je bilo skoro brez pomena, da je postal naslednik Lenina kot predsednika sovjetskega ljudskih komisarijev Rikov, ki je bil sicer preizkušen revolucionar, ni pa igral dotlej nobene pomembnejše vloge. Zdelo se je, da so se odločili za Rikova, ker drugega izboda trenutno ni bilo oziroma ker niso hoteli, da bi predsedoval sovjetom ljudskih komisarijev izrazit politik. Ruskemu ljudstvu in zunanemu svetu so bila bolj znana imena Trockega, Zinovjeva in Buharina, nihče pa ni slutil, da se skriva za odrom moč, ki se je bil že davno odrekel svojega gruzinskega imena in sprejel novo strankarsko ime, v katerem je povedal, da boče biti jeklen moč — Stalin. Nihče ni slutil, da postane ta skromen moč, zaposlen kot tajnik gruzinske sekcije komunistične stranke, prava jeklena pest, ki pograbila po Leninovi smrti vajeti in pahne od njih vse, kdor je stal dotlej v ospredju.

Zdaj, šest let po Leninovi smrti, je ta moč na višku svoje moči. Zgodovina pozna malo moč, ki bi se bili dvignili tako naglo, kakor se je Stalin. Dolgo ni hotel z barvo na dan. Sedel je v svojem kabinetu in usmerjal boj proti Trockemu. Ker je imel v rokah organizacijski aparat komunistične stranke, se mu celo Trockemu ni bilo treba bati. Trockega sta žagala Zinovjev in Kamenjev, odžagal ga je pa Stalin in sicer s pomočjo strankinega aparata. Za njim sta prišla na vrsto Zinovjev in Kamenjev. Stalin se ni ustrašil opozicijskega triumvirata Trocki-Zinovjev-Kamenjev. Zoperstavil mu je svoj triumvirat Buharin-Rikov-Kalinin. Sledilo je zopet mesec dni ogorčene borbe, potem je pa stopil Stalin osebo v areno in zadal med ploskanjem boljševiškega kongresa Trockemu zadnji udarec. Obenem z njim je odhala njegova železna volja Zinovjeva in Kamenjeva. Njegova zmaga je bila izven vsakega dvoma. Toda Stalin je ostal na svojem anonimnem mestu in nadaljeval borbo. Imel je organizacijsko

moč in vsa važnejša mesta je poveril svojim zaupnikom. Tako je obvladal stranko in tisk.

Ko se je čutil dovolj močnega, je začel novo borbo — gospodarsko. S fanatizmom se je vrjel na novo ofenzivno komunizma. Prodiral je s svojim načrtom, po katerem mora biti Rusija v petih letih tako industrializirana, da ne bo več odvisna od inozemstva. Stalin je obnovil boj po vaseh in s knuto hoče poguniti kmete v kolektivizem. Zgrabil je za grlo znanost, da jo prisili pokloniti se marksizmu. Obnovil je politične persekcije, odredil ekspropriacijo privatnih podjetij in zaklical komunistom, naj gredo v požrtvovalnosti do skrajnosti. V Rusiji je zopet napeta atmosfera. Stalin je znova posadil na prestol teror. Celo njegovi najbližji sobojniki so v strahu za svoje glave. Teoretik Buharin in narodno-gospodarski strokovnjak Rikov ga svara. Stalin požene svoj aparat in čez dva meseca ležita poražena sovjetski ministrski predsednik in zvezda komunistične teorije, nedavno še člana Stalinove trojke. V ospredju stoji že Stalin sam in edini, ki je še ostal izmed onih, ki so bili poleg Stalina Leninovi ožji sodružniki, je stari, preizkušeni in popularni očka Kalinin. Po porazu Buharina prevzame Stalin vlogo vodilnega teoretika. Prej je le redko nastopal javno, zdaj pa piše teoretične razprave in nastopa s teoretičnimi govori. Približa se njegova 50 letnica. Pred njim ni bil še nihče nazvan vodja, vse je bilo priznava za delo »leninskega izvršilnega odbora«. Stalinova 50letnica pa napravi konec anonimnosti. S šablonskimi besedami, kakor da so vzete iz okrožnice, proslavlja komunistična stranka Stalina kot splošno priznanega Leninovega naslednika. Zdaj stoji pred Rusijo in svetom na čelu sovjetov nov vodja — diktator.

Kaj pomeni ta izredni moč na čelu Rusije? V iskanju odgovora se močno obračajo v preteklost in primerjajo rusko s francosko revolucijo. Ta metoda je pa dokaj dvomljiva, kajti med veliko francosko in veliko rusko revolucijo je poldrugo stoletje novega življenja. Nekateri vidijo v Stalinu Bonaparta ruske revolucije. V resnici je pa Leninov naslednik fanatik revolucije, ki misli, da je poklican voditi do konca zadnjo ofenzivno komunizma. Stalin je prepričan, da so v njegovi osebi izraženi interesi proletariata. Imeti hoče jekleno roko, da bi z njo odtrgal in podal človeštvu sad revolucije. Primerjali bi ga lahko z Robespierrom. Kakor Francija pred Robespierrom, tako leži zdaj Rusija pred Stalinom. Kakor Robespierre, tako hoče tudi Stalin s terorjem iztrebiti predsodke starih časov. Kakor Robespierre, tako veruje tudi Stalin v izvedljivost utopije. Vorašanje je samo, če čaka tudi neka Robespierrova usoda. Vsekakor Stalin ne pomeni, da je revolucionarni val oslabil. Nasprotno, pod njegovim vodstvom je treba računati z novim razdobjem silnega pritiska in razmaha komunističnih idej. V Rusiji vlada zdaj doba velike nemotosti, v kateri naj bi se vse prekomilo.

PO DRUGI RAZPOROKI.

— Oče Mihoc, to je torej novi papa.
— Toda, mamica, saj je bil prejini že čisto dober.

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

Znova je razmišljal, da bi ji ponudil zadoščenje. Ni pa še vedel, v kakšni obliki. Toda trpel je, videč, da je Magdalena obsojena na življenje. Če bi bilo v njegovih močeh zagladiti preteklost, bi Magdalena de Vaulnes za vedno iztrgal iz Vürfovih kremplov. Vmislil bi ji imetje in vse bi bilo dobro.

Žal je samo siromašen seržant na dopustu, vojak, katerega vežejo dolžnosti. Njegova energija je začela popuščati.

Maxime je mislil in mislil. Meril je ničevost svojega prizadevanja. In kmalu je spoznal, da je izvedljiv samo en del zasnovanega programa.

Ni imel več časa, da bi razkrinkal člane bratovščine »Crne perunike«. Pač pa lahko še preskrbi grofici de Vaulnes o njih petdeset tisoč, katere zahtevajo od nje banditi.

Menica, katero je podpisala polkovnikova žena, zapade čez tri dni.

Ni bilo izključeno, da bodo banditi držali obljubo, če dobe vso odkupnino. Morda si premišljajo in ne bodo obvestili polkovnika de Vaulnes o sramoti njegove žene.

Maxime de Frileuse je mislil, da mu ne bo težko spraviti skupaj denar, potreben za rešitev nesrečne Monike.

Boris Kantemir je bogat, zelo bogat. Ni dvoma, da bo takoj pripravljen dati svaku svoje imetje na razpolago. Maximu je treba samo prositi ga, pa mu da takoj tih petdeset tisoč, katere zahtevajo od grofice de Vaulnes brezvestni banditi. Grofica dobi nazaj menico in vse bo v redu.

Maxime je torej hitro popil kavo, poslovlil se je od Santija in madame Bouffetousacove in hitel proti hotelu »Imperia«.

Zanašal se je, da pride pravočasno in da najde Borisa Kantemira doma. Potrka na njegovo plemenito srce in nesrečna grofica de Vaulnes bo rešena.

Maximu se je zdelo, da ima denar že v rokah.

Ves zatopljen v misli, menda sploh ni opazil mimoidočih. Tako je prispel v hotel »Imperia«. Hitel je po stopnicah v Borisovo stanovanje, ko mu je vratar Karel skrivaj namignil, naj stopi za trenutek k njemu.

Kneza Kanterima ni doma, — je dejal vratar, ki je že dobro poznal seržanta. — Toda bodite brez skrbi, saj mi pozabil na vas.

Prosil me je, naj vam izročim tole pismo, čim pridete. Izpolnil sem njegovo željo.

Vratar hotela »Imperia« je izročil seržantu veliko kuverto, na kateri je bilo napisano:

Seržant Diavolo!

Beatricin brat je bil zelo razočaran, ko je zvedel, da je Boris odpotoval.

Razočaranja pa ni pokazal. Pozdravil je vratarja in odšel je iz hotela na Promenades des Anglais, ki je bila ob tej uri skoro prazna.

Sedel je na klopi in nekako nervozno je odprel pismo, v katerem ga je Boris Kantemir obveščal o svojih ukrepih. Pismo se je glasilo:

Dragi prijatelj, mili brat!

Rad bi bil počakal, da bi se osebnostno poslovil od tebe, pa sem te zaman iskal po vsej Nizzi. Ker je pa čas hitel, sem moral na vlak, ne da bi ti povedal, kaj nameravam. Sklenil sem torej pisati ti.

Vedi, da tudi jaz nisem držal rok križem ta čas, ko si napejal vse sile, da najdeš nesrečno Beatrico. Preiskal sem vse mesto in okolico v nadi, da najdeva ljubljeno ženo.

V svoji previdnosti se pa nisem omejil samo na to. Najel sem tudi več privatnih detektivov, da bi pomagali iskati Beatrico.

Toda vse prizadevanje je bilo zaman in še sem razmišljal, če ni morda Beatrice zame za vedno izgubljena, ko sem zvedel nekega jutra nekaj nepričakovane. Detektiv mi je sporočil tole:

»Landry Vürf, o katerem si mi pravil, da utegne biti tvoj sovražnik, se je nedavno res mudil nekaj dni v Nizzi.

Naenkrat je pa izginil iz vselej družbe, v katero je rad zahajal. In čudno, izginil je v istem času, ko je bila Beatrice ugrabljena.

Mislil, da je vredno zasledovati tega moža. O pustolovščini, ki naju zanima, je nedvomno dobro poučen.

Če bi bil prost, bi se vam takoj ponudil, da me pošljete za Vürfom. Žal me važni opravki zadržujejo v Nizzi in tako mi ne preostaja drugega nego svetovati vam, da se napotite sami za njim. In čim najдете kraj, kamor se je zatekel Landry Vürf, bo naša preiskava močno napredovala. Zelo verjetno je namreč, da je vašo ženo ugrabil on. Baron ni Francoz. Nedavno se je mudil v Maroku. Ni izključeno, da je ponovno krenil tja.

Po mojem mnenju so se razvijali dogodki v logičnem redu takole:

Landry Vürf mora odpotovati ... Zahaja večkrat v hotel »Imperia« ... Slučajno vas preseneči z vašo mlado soprogo. Sklene pokvariti vam ves užitek poročne noči. Ponoči se splazi v vaše stanovanje. Uspava vas in vašo soprogo. Izrabljuje trdno spanje in ugrabi vam ženo. Ta mož je pravi orjak. Igrača nu je odnesti žrtev od avtomobila. Avtomobil odirja na kolodvor. Vürf prispe tih pred odhodom ekspresnega vlaka. Gosno Kantemirovo odnese v spalni kupe, katerega je že prej naročil. Da rojasni trdno spanje vaše žene, natvezi železničarjem, da je težko bolna. Vsem se smili uboga gospa, pa tudi Landry Vürf — omiljujejo. Trik se je posrečil in Vürf je dosegel svoj cilj.

To je v glavnem detektivovo mnenje, dragi Maxime.

Ker ne smem več izgubljati časa,

hitim za tem Vürfom. Upam, da ni daleč čas, ko znova objavim drago Beatrico in jo nagradim za vse trpljenje.

Potujem na Madžarsko. Prepričan sem, da najdem tega bandita. Bodi brez skrbi. Saj ni mogoče, da bi nas bog v tem groznem položaju zapustil.

Tvoj brat knez Boris Kantemir.

Tako se je položaj zapletel. Mladi knez je slepo ubogal detektiva. Odpotoval je, ne da bi pomislil, ali bo s tem nesrečni Beatrici kaj pomagano. Pripravljen je bil prepotovati ves svet, samo da bi še enkrat videl milo obličje ljubljene žene.

Ker je vedel, da se je mudil baron Vürf nedavno na Madžarskem, je bil prepričan, da ga najde tam. Zato je krenil iz Nizze naravnost na Madžarsko. Bil je prepričan, da dobi pri visoki odkupnini svoj zaklad kmalu nazaj.

Boris Kantemir je menil, da ravna prav. Toda v resnici je napravil usodno napako. Čim bolj se je oddaljeval od Nizze, tem večji je bil prepad med njim in sestro Maxima de Frileusa.

Beatrice je s tem izgubila enega svojih zaščitnikov. V Nizzi je ostal samo še njen brat, da jo najde in reši. Toda Maxime bi moral zapustiti Nizzo še istega večera, če ni hotel postati vojaški begunec.

Beatrice vse življenje ni storila nikomur nič zatega. In vendar jo je kruta usoda tako krivično nagradila za vse, kar je storila ljudem dobrega.

V zgodnji mladosti je požrtvovalno stregla svoji materi in bedela je pri njeni smrtni postelji. Da izpolni zadnjo željo pokojne matere, je potrpežljivo prenašala bedo. Prispela je v Pariz s trebihom za kruhom. Dobila je službo in upala je, da se omehča srce krivične gospe. Žal se je zmotila.

Kar se ji je sreča nasmehnila. Seznanila se je s Palatom, ki ni bil nihče drugi nego Boris Kantemir. Z njim je odpotovala v Estonijo. Mladi knez je našel zaklad, katerega je bil skril njegov nesrečni oče pred revolucionarji.

In mlada zaljubljenca sta mislila, da jima je sreča zagotovljena. Toda usoda je hotela drugače. Še istega večera, ko sta praznovala poroko, je Beatrice videla, kako je neizprosna roka tuje ženske uničila njeno srečo.

Magdalena de Vaulnes je na mladi ženi zadostila svoji želji po osveti. Vrgla je v klet med podgane nečolžno sestro, dočim je z njenim bratom kohtirala. Smehljala se mu je in ga zapeljevala, skrivaj mu je pa nastavljala past.

Seržant Diavolo ni mogel slutiti tolike zahrbtnosti pri ženk, katero je že oboževal. Ljubezen mu je tako zmešala glavo, da mu še na misel ni prišlo, kaj se skriva za zapeljivimi Magdalenaimi pogledi.

**Darujte za
Jugoslovensko matico**

Wallace hoče najti düsseldorf-skega morilca

Znani pisatelj Edgar Wallace se mu-di sedaj v Berlinu, kjer se peča s problemom zloglasnega düsseldorf-skega morilca. Na berlinskem policijskem rav-nateljstvu proučuje vse podrobnosti o düsseldorf-skih umorih. Doslej je prišel do naslednjega zaključka:

»Pismo, najdeno na kraju umora 9letne deklice, se mi zdi kot morilčev rokopis izredno važno. Z njim nam po-stane marsikaj jasno, poleg tega je pa tudi psihološko zelo zanimivo. Iz pisma lahko sklepamo, kakšen je morilčev značaj, poklic in življenjske navade, pa tudi kje prebiva. Düsseldorfski morilec je zdaj v Düsseldorfu. Prepričan sem, da ga ne bo težko najti. Posebno črka »B« v omenjenem pismu je indicija, s pomočjo katere bo morilec kmalu v rokah pravice.«

General Roop umrl

V Parizu je umrl te dni znani general stare ruske armade V. Roop, ki se je proslavil s tem, da je dobil za ruski generalni štab načrte avstrijske trdnjave v Premyslu. Roop je bil sin poveljnika odeskega vojnega okruha. Vojaško karijero je začel v gardnem konjeniškem polku v Petrogradu. Bil je visoke, elegantne postave in lepega obraza tak-ko, da so ga nazivali v aristokratskih krogih Petrograda »Le beau Roop«.

Pozneje, ko je bil že polkovnik, je bil pozvan kot vojni ataše na Dunaj, kjer je dosegel v dvornih krogih velik uspeh in sam cesar se je zanimal zanj. Kot vojni agent je deloval zelo spretno in kmalu je postal ruskemu generalnemu štabu več izredno važnih poročil. Po njegovih zaslugi je bil razkrinkan ruski vohun in izdajalec polkovnik Grimm, ki je prodal Avstrijem načrt varšavske mobilizacije. Nasprotno se je pa Roopu posrečilo dobiti načrt avstrijske trdnjave v Premyslu, katerega kopijo je po-slal ruskemu generalnemu štabu. Roop je ostal več let na Dunaju, slednjič je bil pa odpoklican in postal je poveljnik dragonskega polka.

Pozneje je postal poveljnik telesne straže v grenadirskem polku in član carjevega spremstva, končno pa poveljnik gardne konjeniške brigade v Varšavi. Začetkom svetovne vojne je bil po-veljnik 6. konjeniške divizije. Za hrabrost je bil odlikovan z zlato kolajno in georgijevskim križcem in po velikem knezu Mihajlu je postal poveljnik konje-miškega zbora. Revolucija je napravila konec njegovi vojaški karijeri. Na po-vele časne vlade je odpotoval v Ameriko kot šef vojne komisije, kateri je bila poverjena aprovizacija ruske vojske. Po boljševiškem prevratu je ko-misija svoje delo ustavila in general Roop je odpotoval v Vladivostok, kjer se je udeležil organizacije Kolčakove armade. Po njegovem porazu je odpo-toval v Pariz, kjer je bil nekaj časa

bančni uradnik, pozneje je pa posta-vođa znanega tujsko-prometnega urada Cook.

Ce je mož pijanec

V Kodanju se je vršila te dni tragi-komična obravnava. Zagovarjala se je neka žena zaradi težke telesne poškod-be. Pretepla je moža zato, ker je prišel domov pijan. Med obravnavo so priše na dan zanimive podrobnosti iz življe-nja dotičnih zakoncev. Žena je zelo stroga in ne trpi, da bi mož doma smrdel po alkoholu. Da se takoj prepri-ča, če ga ima pod kapo, si je izmislila originalno sredstvo. Mož je moral ved-no dihati skozi luknjico v ključavnici, predno mu je odprla vrata. Če je zas-mrdelo po alkoholu, so ostala vrata zaprta in mož je moral prenočiti v pre-dsohi. Nekeč se je vračal mož pošteno natreskan domov in v glavo mu je ši-nila srečna misel. Poklical je šoferja, češ, naj om dihne skozi luknjico v klju-čavnici. Šofer mu je ustregel in ker ženi ni zasrdelo po alkoholu, so se možu vrata odprla. Žena je pa takoj spoznala, da jo je mož naplahal in zato ga je neusmiljeno pretepla.

Kodanski listi omenjajo v poročilu o tej obravnavi, da se je vršila na 303. rojstni dan slavnega danskega pomor-ščaka Christiana Jacoba Draka. Drak je živel 146 let. Bil je kapitan, suženi na galejah v turškem ujetništvu in eden največjih pijancev svoje dobe. Kot 132-letni starih se je še oženil. Ko ga je danski kralj vprašal, kako je kljub vi-soki starosti še tako čil in krepak, je odgovoril: »Vaše Veličanstvo, zadnjih sto let nisem šel nikoli trezen v posteljo«.

Slepar in pustolovec

Lani začetkom decembra se je poja-vil v Pragi drzen pustolovec, ki se je izdajal za bivšega tajnika Fordove re-kame S. M. Strooka iz Newyorka. Mož je trdil, da je bil 18 let šef re-kame Fordovih podjetij in da je usta-novil s svojima bratoma veliko re-klamno podjetje. V Evropo je ba-je pri-nesel pepelnik kakršnega bi rabile vse boljše kavarne, hoteli in restavra-cije. Njegov pepelnik naj bi imel to prednost, da se da spojit z električnim tokom in da lahko gost vsak hip pokli-če natakarja.

Kot generalni zastopnik trdke, ki hoče preplaviti Evropo z ameriškami pepelniki, je zahteval za Češkoslova-ško samo 30.000 Kč za zastopstvo. Dejal je, naj mu pošljejo ponudbe v Berlin. Dobil je mnogo ponudb in pri-spel je drugič v Prago, kjer je oslepa-rii mnogo navivnežev. Samo v Pragi je dobil na račun univerzalnega pepelnika nad 60.000 Kč. Ko so se pa začeli ope-harjeni navivneži oglašati na policiji, je bila uvedena preiskava in izkazalo se je, da gre za mednarodnega sleparja Samuela Strucka iz Berlina, ki je bil že večkrat aretiran in obsojen zaradi sleparij. Zdej ga išče praška policija.

5 mesecev na Palma
2 meseca na usnju

...Cas je danes odločujoč
...Delovni čas zasluček tudi
...En klic je danes dobiček tudi
...Kar mesto dveh pet mesecev drži
...Prihrani denar in mesce tri.

PALMA

Zrebanje v I. razredu državne razredne loterije

Dne 16. t. m. so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Po Din 500.— sta zadeli številki 16.062 in 68.789.

Po Din 200 so zadele sledeče srečke: št.: 1.899, 8.062, 13.889, 16.030, 17.916, 17.947, 17.991, 19.157, 27.755, 29.276, 36.605, 37.722, 37.792, 38.108, 39.525, 42.983, 46.601, 46.660, 46.673, 46.690, 48.323, 48.335, 48.364, 49.411, 57.356, 58.837, 66.454, 69.157, 69.161, 69.180, 73.769, 73.778, 76.699, 77.215, 77.314, 77.372, 78.053, 78.075, 82.460, 86.916, 86.923, 87.254, 87.299, 87.822, 87.892, 87.941, 89.133, 89.157, 96.658, 96.694, 96.886, 98.179, 98.914, 98.982, 98.989.

Da omogočimo onim, ki so jim bile srečke izžrebane, igrati na visoke do-bitke v petem razredu, jim bomo izžrebane srečke zamenjali za neizžrebane, zato naj nam izžrebane srečke takoj pošljejo.

**Zadružna hranilnica r. z. o. z., Ljubljana, Sv. Petra
cesta 19**

Ne zamudite čimprej vnovčiti 20% kronske bone

2321

pri menjalnici **REICHER & TURK** v Ljubljani, Prešernova ul. 44, a ne boste utrpeli popolno zgub.

Najboljši brnski blagov

Zajamčeno čistovolneno
moške in damske blagove

zadnjih novosti za
lesensko in zimsko sezilo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE

SUKNA

Siegel - Imhof - Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. - Najnižje tvorniške cene. - Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. - Na zahtevo vzorci zastojni in poštne ne prosto.

Makulturni papir

kg à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

POZOR, GOSPODINJE!

„SIDOL“

že 30 let priznано najboljšo sredstvo za čiščenje in poliranje vseh kovin, čisti tudi okna in ogledala. Pri nakupu pazite na zak. zaščiteno znamko in ime

„SIDOL“

NOSAL
prašek proti
NAHODU
Vas takoj reši tega zla.
Din 10.— Proizvajal:
apoteka Mr. BAHOVEC,
109/L Ljubljana

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah.
Za odgovor znakom. Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo. Najmanjši oglas Din 5.—

Gostilno
v najem išče miren, kavolje zmo-
žen zakonski par brez otrok, z
osebno pravico. Ponudbe na upra-
vo »Slov. Naroda« pod »Gostilna
685«.

Antihemoroidin
zdravilo proti hemoroidom z za-
jamčeno sigurnostjo ozdravi brez
vseh posledic takoj v početku v
7. a že zastarelo v 15.—20. dneh.
Uspešno uporabljeno od preko 4000
bolnikov. Cena 115 Din po povzet-
ju. Naročila sprejema: D. Mihun-
vič, Babič — Boka Kotorska. 689

Želodčno tinkturo
preizkušeno, prot. zaprtju in dru-
gim težkočam želodca priporoča
dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljub-
lani 87-L

20odstotne kronske bone
kupuje Pučka štedionica, zaščito-
zavod d. d., Osijek, Desetičeva ul.
27 110/L

Lep trgovski lokal
na glavnem trgu v Kamniku,
opremljen, oddan s 15. februarjem
v najem. Ponudbe sprejema Hinko
Sax, Maribor, Grajski trg. 679

Dvodružinsko hišo
lepo, z vrtom, pripravno za go-
stinstvo ali kako drugo obrt, prodam
Stanovanje takoj prosto. Pol ure
od glavnega kolodvora. Dumajska
cesta, avto postaja. Plačljivi pogodi
jako ugodni. Ponudbe na upravo
ega lista pod »Zelo ugodno 681«.

DRVA
PREMOG
KOKS

pri družbi »Kurivo«, Dunaj-
ska cesta št. 33. — Javna
skladišča. Tel. 3434. 11-T

Absolvent
dveh kmetijskih sol z večletno
prakso in prvostopsnim izpizčevali
v gospodarstvu, gozdarstvu, vri-
narsstvu, več vseh p.sarniških po-
slov, nemškega in državne je-
zika. Želi premeniti službo kot
ekonom, pisarniški uradnik ali
skladničnik, grem tudi v južne
kraje.

Ponudbe »pod zanesljivostjo/661 na
upravo »Slov. Naroda«.

Mlinarskega pomočnika
starejšo izvežbano moč, večžo
važnega mlinarstva in zamenjav-
nih poslov, sprejme takoj v trajno
službo J. Zadravec, paromlin. Sre-
dišče ob Dravi. Popolna oskrba v
hiši. Ponudbe z zahtevno plačo
in natančnim naslovom dosednjega
službovanja ter navedbo starosti
in rodniških razmer je nasloviti na
imenovano tvrdko. 688

Premog
in DRVA najboljšo vrsto dobavlja
L. Pogačnik
Bohoričeva 5. Telefon 2059
94-L